

بررسی تأثیرات ماهواره بر باورها و ارزش های دینی و عقیدتی جوانان (با تکیه موردی بر شهر تهران)

محمد ملکی تبار

استاد راهنما: دکتر علی لاریجانی

استادان مشاور: دکتر ابراهیم حسن پیگی ، دکتر سیاوش خلیلی شورینی

مقطع: دکتری مدیریت راهبردی   سال دفاع: ۱۳۸۶

طرح مسأله

عصر حاضر را عصر ارتباطات نامیده اند یعنی در حال حاضر به دلیل وجود و کاربرد وسایل ارتباط جمعی که وسعت، نفوذ و تأثیر آن بسیار زیاد است، ارتباط جمعی شکل نوینی یافته و تحولات جوامع بشری را تحت الشعاع قرار داده است. به طوری که امروزه وسایل ارتباط جمعی برای حفظ و تحکیم سلطه فرهنگی و سیاسی قدرت های استعماری حتی بر نیروهای نظامی برتری دارد و ابزاری نیرومند برای تسخیر افکار و اذهان عمومی محسوب می شوند.

در ایران به دلیل اشاعه بی ضابطه و رو به رشد استفاده از تجهیزات دریافت از ماهواره و همچنین نرخ رو به افزایش میزان بهره مندی از برنامه های پخش مستقیم ماهواره، نگرانی هایی در خصوص هجوم فرهنگی بیگانگان به فرهنگ دینی و ملی پدید آمده است. این امر در مورد جوانان به عنوان بخشی از مخاطبان این رسانه از حساست بیشتری برخوردار است. چرا که آنان به اقتضای شرایط سنی و به دلیل روحیه کنجکاوی، شجاعت و میل به اجتماعی شدن در پی تجربه امور نوظهورند. از طرفی جوانان بخش مهم و قابل توجهی از جمعیت

کشور محسوب می شوند. این پژوهش با چنین رویکردی درصدد بررسی تأثیرات ماهواره بر باورها و ارزش های دینی و عقیدتی جوانان با تکیه موردی بر شهر تهران است.

روشی تحقیق و تکنیک جمع آوری اطلاعات

روش این پژوهش پیمایش و تکنیک گردآوری اطلاعات پرسشنامه است.

یافته های پژوهش

نتایج حاصل از این تحقیق حاکی از آن است که میزان باورهای دینی، میزان پایبندی به ارزش های دینی و میزان ملی گرایی گروهی که تماشاگر برنامه های ماهواره بوده اند متفاوت از گروهی بوده که بیننده برنامه های ماهواره نمی باشند و این تفاوت ها به گونه ای بوده که میانگین میزان باورهای دینی و عقیدتی، پایبندی به ارزش های دینی و ملی گرایی گروه اول کمتر از گروه دوم بوده است. پاسخگویانی که هم خودشان و هم دوستان، اقوام و همسایگان شان ماهواره دارند به نوعی بیشتر با ماهواره و محتوای برنامه های آن درگیر هستند و میانگین نمره باور دینی کل آنها پایین تر از کسانی است که تنها خودشان ماهواره داشته اند. بر حسب هدف و انگیزه تماشای برنامه های ماهواره و شدت آن (نه در همه موارد) میزان باورهای دینی (نه در همه ابعاد) میزان پایبندی به ارزش های دینی (نه در همه ابعاد) و میزان ملی گرایی بینندگان برنامه های ماهواره ای متفاوت از یکدیگر است.

بر طبق یافته های حاصل از تحقیق می توان این طور استدلال کرد که در خانواده هایی که میزان حساسیت و نظارت بر نوع کانال ها و برنامه هایی که مورد استفاده قرار می گیرد، زیاد است. اثرات مخرب و منفی ماهواره کمتر می شود و ...

به طور کلی می توان گفت تأثیرپذیری از محتوای رسانه به عوامل و متغیرهای زیادی بستگی دارد. فرایند تأثیرگذاری رسانه ها با توجه به محتوای آنها بر مخاطبان فرایندی پیچیده است و متغیرهای متعددی در این تأثیرگذاری دخیل اند.